

бібліотеки OvidSP, набуття навиків роботи в наукометричних інформаційних системах Science Index, Google Scholar, Index Copernicus, PИHC.

Перспективним при вивченні хірургічних дисциплін є створення електронних підручників, зміст яких складається з текстової програми, ситуаційних задач і тестів, що дозволяє самостійно контролювати опанування навчальним матеріалом. Компактність та зручність використання на жорстких дисках полегшує пошук необхідної інформації за ключовими словами та є довідковим матеріалом. Електронні видання формуються у вигляді логічно зв'язаних інформаційних блоків, які у вигляді алгоритму відображають різні методи обстеження, етапи операції та індивідуалізацію лікувального процесу.

Впровадження мультимедійного супроводу лекційного курсу дозволяє програмно поєднувати текстове та візуальне зображення (фотознімки, діаграми, графіки, малюнки з комп'ютерною анімацією). Тому лекційний матеріал здобуває візуальну динамічність, переконливість та емоційність, що реалізує наочну інтерпретацію понять, процесів, законів, об'єктів за допомогою їх

знакових моделей.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Обладнання модернізованих лекційних аудиторій аудіосистемами та відеосистемами, IP-камерами з дистанційним керуванням, мультимедійних комплексів, стаціонарних та мобільних мікрофонів, підключення до мережі Інтернет, інтерактивних панелей викладача, сенсорних керуючих пристроїв дозволить реалізувати інноваційні методики телепатичної та дистанційної освіти на основі телемедичних телекомунікаційних систем, дозволить успішно доповнити традиційні форми навчального процесу та забезпечити підвищення якості, зручності та престижності навчання.

Потребують подальшого розвитку технічні можливості для здійснення контакту в режимі on-line під час лекцій та практичних занять з будь-яким учбовим закладом країни та світу, участі в міжнародних конференціях чи симпозиумах, спостереження за ходом операцій у відомих закордонних клініках.

Список літератури

Інформаційні технології в навчальному процесі / М. Афанасьєв, Я. Ромашова // Вища школа. - 2010. - № 10. - С. 49-62.	Педагогіка і психологія. - 2010. - № 2 (67). - С. 88 - 96.	: Знання, 2011. - 463 с.
Інформаційна освіта: теоретико-методологічні підходи / О. В. Матвієнко //	Комп'ютерна техніка та інформаційні технології / Козловський А. В., Пачиншин Ю. М., Погріщук Б. В. - К.	Про доцільність інтеграції освітніх IT-спеціальностей в єдине класифікаційне поле / Т. Морозова // Вища школа. - 2010. - № 11. - С. 26 - 36.

Саволук С.И.

ПРИНЦИПЫ И ТЕХНОЛОГИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОГО ОБУЧАЮЩЕ-ИНФОРМАЦИОННОГО ПРОСТРАНСТВА

Резюме. *Анализируются существующие в современных условиях методологические и технические возможности для качественной трансформации традиционных обучающих средств информационно-коммуникационными методами в прогрессивные технологии образования, что позволит повысить эффективность и результативность медицинского образования в соответствии с требованиями и запросами современности и общества.*

Ключевые слова: *методы обучения, технологии коммуникации, информационное пространство.*

Savoluk S.I.

PRINCIPLES AND TECHNOLOGY INDEPENDENT WORK IN MODERN CONDITIONS INNOVATIVE EDUCATIONAL AND INFORMATIONAL SPACE

Summary. *The existing conditions in modern methodological and technical capabilities for qualitative transformation of traditional teaching methods, information and communication methods in advanced educational technologies, those will improve the efficiency and effectiveness of medical education according to the requirements and demands of modern society are analyzed.*

Key words: *teaching methods, communication technology, informational space.*

Стаття надійшла до редакції 12.06. 2014р.

Саволук Сергій Іванович - доктор медичних наук, доцент кафедри хірургії №2 Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова; +38 0432 67-07-15; savoluk@meta.ua

© Пилипонова В.В.

УДК: 37.016:616:378.096:616.31:378.4 (61)

Пилипонова В.В.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, кафедра патофізіології (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

МЕТОДИ ПРОФІЛІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ НА СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ВНМУ ІМ. М.І. ПИРОГОВА

Резюме. *У роботі висвітлені основні принципи нових методик навчального процесу, що впроваджуються на кафедрі патофізіології Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова для підвищення якості підготовки студентів стоматологічного факультету.*

Ключові слова: *теоретична підготовка, вдосконалення, клінічне орієнтування викладання, рейтинговий контроль, самостійна робота студентів.*

У вищій медичній освіті України на сьогодні одним з пріоритетних питань є забезпечення високо рівня підготовки фахівців, здатних на рівні державних вимог державних стандартів в якості освіти виконувати професійні обов'язки, що задовольнятиме існуючий ринок праці. В цьому сенсі підвищення рівня саме теоретичної підготовки студентів є найактуальнішою проблемою. Без успішного її вирішення неможливо суттєво поліпшити якість підготовки лікаря. Провідну роль у вирішенні цього питання відіграє патофізіологія. Вона, з одного боку, завершує цикл фундаментальних наук, з іншого, по суті являючи собою, за висловом І.П. Павлова, теорією медицини, є своєрідними вхідними воротами до клініки. Належна фундаментальна підготовка майбутнього фахівця забезпечує не тільки успішне засвоєння практичних навичок обстеження хворого, а і глибоке розрішення їх суті, а значить, правильну оцінку клінічного значення результатів обстеження.

Зрозуміло, що набуті у закладі вищої освіти знання й уміння - це лише той фундамент, на якому кожний окремо й самостійно зводитиме храм індивідуальної професійної майстерності, храм, який буде розбудовуватись впродовж усього життя за умови творчого й постійного пошуку та застосування нових знань і перетворення їх у навички та вміння.

Успішне вирішення головної задачі - підвищення якості підготовки спеціалістів - неможливе без постійного вдосконалення організації навчального процесу і застосування нових форм і методів викладання.

Для викладання патофізіології студентам стоматологічного факультету колективом кафедри розроблена робоча програма, де чітко представлені по кожній темі основні питання профілізації предмету - особливості етіології та патогенезу патологічних процесів в тканинах ротової порожнини та зубо-щелепного апарату, їх тісний зв'язок з порушенням інших систем організму. Найбільш важливими є: особливості спектру етіологічних факторів, що викликають захворювання органів ротової порожнини; розкриття проблеми "місцевого" і "загального" в стоматології; патогенна дія факторів зовнішнього середовища та розвиток стоматологічної патології; вивчення поширених форм та типів передачі спадкових хвороб в стоматології; особливості запальної реакції в щелепно-лицьовій області; зміни функцій слинних залоз і стану слизової оболонки ротової порожнини при гарячці; особливості змін в ротовій порожнині при патології ШКТ, патології системи крові, надзвичайно актуальними є роль алергії, порушень кислотно-основного стану, обміну речовин в патогенезі стоматологічних захворювань тощо.

З перших днів вивчення патофізіології за рахунок профілізації викладання предмету у студентів-стоматологів створюється стійка мотивація необхідності глибокого засвоєння патофізіологічних знань.

Чільне місце в теоретичній підготовці студентів стоматологічного факультету посідає лекція (як відомо, в підручнику особливості виникнення, розвитку та клінічні прояви стоматологічної патології не висвітленні). Саме лекція покликана озброїти студентів знаннями методологічних основ даної науки, познайомити їх з основними етапами становлення та розвитку теоретичних концепцій і, нарешті, тільки на лекції студент може сформулювати чітке уявлення про сучасний стан тієї чи іншої патології. Значущість лекції з часом не знижується, а навпаки - зростає, що пов'язано з постійно зростаючим темпом розвитку медичної науки. За цим розвитком не може встигнути створення та видання нових підручників, монографій тощо. Висвітлення програмного матеріалу на лекції носить, як правило, проблемний характер. Це формує у студента професійний кругозір, розвиває його можливості до творчого аналітичного мислення, направляє на пошук самостійних шляхів розкриття невіршених або дискусійних питань.

Проблемну ситуацію ми намагаємось відтворювати й при проведенні практичних занять. Наприклад, при вивченні теми "Патологія крові" студенти отримують дві тварини: одна-інтактна, друга - з певною патологією крові. На основі проведених у обох тварин гематологічних досліджень студенти самостійно виявляють тварину з патологією, роблять відповідні висновки, пояснюють патологію механізми її розвитку, вплив на можливий розвиток патології зубо-щелепної області. Безумовно, таке проведення практичного заняття збільшує зацікавленість студентів до більш поглибленого вивчення предмета.

Позитивної оцінки, на нашу думку, заслуговує і така форма при проведенні практичних занять у майбутніх лікарів-стоматологів як вирішення клінічно орієнтованих ситуаційних задач. Вони вчать студентів самостійно аналізувати представлені дані, логічно розкривати складні механізми розвитку патологічних процесів, оцінювати різні показники порушених функцій організму, запам'ятовувати їх, що сприяє закріпленню навчального матеріалу. Розв'язання ситуаційних задач створює додаткові мотивації до систематичного навчання, а тому і поліпшує підготовку студентів. Правильно, цікаво складена ситуаційна задача відіграє велике значення і в подальшій їх лікарській практиці.

На лекціях і на практичних заняттях широко застосовується різноманітні наочні засоби, що поліпшує якість викладання дисципліни і покращує сприйняття, розуміння ті запам'ятовування складних питань. Одним з таких методів є використання навчальних фільмів, складених викладачами кафедри спільно зі студентами. Інтерес останніх до відеопродукції високий і обумовлений інформативністю матеріалу. Навчальні фільми відзняті з найбільш актуальних і складних для засвоєння тем.

Широко використовуються в навчальному процесі оригінальні таблиці, створені студентами під керівницт-

вом викладача, графічні схеми, що дозволяють систематизувати матеріал, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки в розвитку па толочного процесу, знаходити головну ланку патогенезу. У подальшому це буде сприяти розробленню правильного патогенетичного лікування, ефективних методів профілактики. На лекціях широко використовується мультимедійна презентація.

Наочність, що використовується на кафедрі при викладанні дисципліни, активує увагу студентів, поліпшує розуміння складних процесів, а не просто їх зазубрювання, активує їх розумову діяльність покращує засвоєння, активує їх розумову діяльність, покращує засвоєння та забезпечення отриманих знань.

Допомагають студентам-стоматологам у вивченні предмета розроблені викладачами кафедри навчально-методичні посібники, що складаються з 7 частин (до кожного змістового модульного контролю) та включають актуальність теми, загальну мету та конкретні цілі кожного заняття, перелік теоретичних питань, які студент повинен підготувати до практичного заняття, протокол проведення лабораторної роботи, перелік тестових завдань з баз даних "Крок-1" за останні 7 років. До кожної теми практичного заняття є 10 - 20 клінічно орієнтованих ситуаційних задач різного рівня складності. Опанування цих матеріалів дозволяє краще підготуватися до практичного заняття та провести самоконтроль. Використовуючи матеріали для самопідготовки, студенти вчаться обґрунтовувати свої твердження чітко, грамотно, логічно викладати свої думки, знаходити найкращі варіанти вирішення ситуаційних задач.

У роботі сучасного освітнього простору велике зна-

чення мають електронні ресурси. Нашим університетом створений сайт, де на сторінці кафедри патофізіології розташована вся необхідна для студентів навчальна інформація. Однією з форм самостійної роботи є дослідницька робота студентів. Зацікавленість предметом призводить до того, що з кожним роком все більше студентів стоматологічного факультету починає працювати в студентському науковому гуртку кафедри. Вони самостійно обирають тему реферативної доповіді, готують таблиці, графіки, схеми, мультимедійний супровід, проводять експериментальні дослідження, готують доповіді на щорічну вузівську підсумкову студентську конференцію.

Застосовані на кафедрі патофізіології методи роботи з студентами стоматологічного факультету дають позитивні результати. Про це свідчить підвищення з кожним роком їх успішності з нашої дисципліни, зокрема в плані складання студентами ліцензійного іспиту "Крок-1" (студенти стоматологічного факультету найкращі знання виявляють з патофізіології порівняно з іншими дисциплінами). Це, безумовно свідчить про відповідне ставлення студентів до вивчення предмета та якості роботи викладачів кафедри.

Всі методи навчання, що застосовуються кафедрою патофізіології направлені на головне наше завдання, які вони зможуть в повному обсязі застосовувати на клінічних кафедрах і в подальшій їх професійній діяльності. Саме комплексний підхід до викладання дисципліни може забезпечити якісну підготовку майбутніх фахівців - лікарів-стоматологів відповідно до загальнодержавних та європейських і міжнародних стандартів медичної освіти.

Список літератури

- Волосовець О. П. Зміст форм організаційної роботи студента у вищих медичних навчальних закладах IV рівня акредитації / О. П. Волосовець, І. С. Вітенко // Медична освіта. - 2004. - № 1. - С. 5 - 8.
- Преподавание патологической физиологии на современном этапе развития высшего медицинского образования / В. Н. Ельский, Л. П. Линчевская С. В. Зяблицев [и др.] // Таврический медико-биологический вестник. - 2012. - Т.15. - № 3, ч. 2 (59). - С. 263 - 265.
- Можливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчання у вищих навчальних закладах України / О. О. Бекас, Г. В. Даценко, О. М. Шаповал, С. В. Прокопенко // Biomedical and biosocial anthropology. - 2005. - № 4. - P.60 - 63.
- Медична освіта в Україні / Ю. В. Поляченко, В. Г. Передерій, О. П. Волосовець [та ін.]. - Київ : "Книга плюс", 2005. - 384 с.
- Удосконалення самостійної роботи студентів - важлива складова в реалізації галузевого державного стандарту медичної освіти / Г. В. Дзяк, Т. О. Перцева, Г. В. Горбунова, Н. В. Ліхолетова // Медична освіта. - 2004. - № 1. - С. 15 - 16.

Пилипонова В.В.

МЕТОДИ ПРОФИЛИЗАЦИИ ПРЕПОДАВАНИЯ ПАТОФИЗИОЛОГИИ НА СТОМАТОЛОГИЧЕСКОМ ФАКУЛЬТЕТЕ ВНМУ ИМ. Н.И. ПИРОГОВА

Резюме. В работе освещены основные принципы методик учебного процесса, которые внедряются на кафедре патофизиологии ВНМУ имени Н.И. Пирогова для повышения качества подготовки студентов стоматологического факультета.

Ключевые слова: теоретическая подготовка, совершенствование, клиническое ориентирование преподавания, рейтинговый контроль, самостоятельная работа студентов.

Piliponova V.V.

THE METHODS OF PATHOPHYSIOLOGY TEACHING PROFILING AT THE STOMATOLOGICAL FACULTY OF THE VINNYTSYA NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY NAMED AFTER PIROGOV

Summary. In the article the main principles of the new methods of the learning process are thrown light on and which are implemented at the Department of Pathophysiology of the VNMU PM to improve the quality of the stomatological students' preparation.

Key words: theoretical preparation, improving, clinical orientated teaching, rating control, self-study of the students.

Стаття надійшла до редакції 16.06.2014р.

Пилипонова Вікторія Володимирівна - к. мед.н., доцент кафедри патофізіології ВНМУ імені М.І. Пирогова; Piliponova1977@mail.ru